

CYNGOR SIR YNYS MÔN <u>Templed Adroddiad Sgriwtini</u>	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	14 Ebrill, 2021
Pwnc:	Partneriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad
Pwrpas yr Adroddiad:	Diweddariad ar gynnydd gwaith y Partneriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad
Cadeirydd Sgriwtini:	Cyng Gwilym O Jones
Aelod(au) Portfolio:	Cyng R Meirion Jones
Pennaeth Gwasanaeth:	Rhys H Hughes, Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Ffion Edwards Ellis Uwch Reolwr Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad Prif Seicolegydd Addysgol Gwasanaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad (Gwynedd a Môn) FfionEllis2@ynysmon.gov.uk
Aelodau lleol:	Amherthnasol

1 – Argymhelliad/ion

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio:

A1 Nodi:

- Y cynnydd hyd yma gyda gwaith y Bartneriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad

A2 Nodi:

- Ymateb y Bartneriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad i'r argymhellion a nodwyd gan yr Ymgynghorydd Allanol fel rhan o'r arfarniad allanol diweddar.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Arall

Cyswllt uniongyrchol â Chynllun y Cyngor / blaenoriaethau trawsnewid.

Nod: gweithio tuag at Ynys Môn fydd yn iach a llewyrchus lle bydd teuluoedd yn ffynnu Amcan 1:

Sicrhau bod pobl Ynys Môn yn gallu ffynnu a chyflawni eu potensial tymor hir. Byddwn yn parhau i godi safonau addysg a sicrhau bod gan ein pobl ifanc y sgiliau cywir ar gyfer cyflogaeth a hyfforddiant.

3 – Egwyddorion Fel Canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cymhorthi Aelodau wrth graffu'r pwnc:-

- 3.1** Effaith mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau **[ffocws ar y cwsmer/ dinesydd]**
- 3.2** Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd **[ffocws ar werth]**
- 3.3** Edrych ar unrhyw risgiau **[ffocws ar risg]**
- 3.4** Craffu'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu warantu ansawdd **[ffocws ar berfformiad ac ansawdd]**
- 3.5** Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:
- hirdymor
 - atal
 - integreiddio
 - cydweithio
 - cynnwys
- [ffocws ar lesiant]**

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

Ar gais y Panel:

1. I ba raddau mae'r Pwyllgor Sgriwtini yn fodlon â'r gwaith a wnaed gan Y Bartneriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad hyd yma?
2. I ba raddau mae'r camau gweithredu a gymerwyd gan y Bartneriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad hyd yma yn ddigon cadarn ac a yw cyflymder y gwaith yn briodol?
3. Pa awgrymiadau sydd gan y Pwyllgor i gryfhau ymhellach ar waith y Bartneriaeth?

5 – Cefndir / Cyd-destun

Mae'r Gwasanaeth Integredig Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad yn weithredol ers Medi 2017. Pwrpas y gwasanaeth yw:

- adnabod problemau / anghenion yn gynnar ym mywyd y plentyn a sicrhau ymyrraeth briodol;
- ymyrryd yn gynnar pan fo problemau yn dod i'r golwg;
- gweithio yn fwy integredig ac amlasiantaethol, gan rannu gwybodaeth a chyd-gynllunio'r ddarpariaeth;
- sicrhau fod sgiliau a dealltwriaeth y gweithlu yn cael eu datblygu yn gyson;
- sicrhau cyfathrebu gwell a mwy trefnus gyda'r plant, pobl ifanc a'r teuluoedd.

O ran cyd-destun Deddfwriaethol, bydd Deddfwriaeth newydd Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a Thribiwnlys Cymru (2018) yn dod i rym yn raddol o Fedi 2021 ymlaen. Mae'r Cod Terfynol wedi ei gadarnhau yn y Senedd ar Fawrth 23, 2021.

Rhan 1 - Arfarniad Allanol o'r Gwasanaeth

Yn ystod mis Ionawr/Chwefror 2020, comisiynwyd Mrs Caroline Rees i gynnal adolygiad o Strategaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) a Chynhwysiad Môn a Gwynedd. Cynhaliwyd yr adolygiad dros gyfnod o bedair wythnos.

Fel rhan o'r adolygiad, cyfarfu Mrs Rees â nifer o aelodau'r tîm a rhanddeiliaid o ysgolion a'r ALI. Darparwyd adroddiad cynhwysfawr yn amlinellu camau gweithredu. Mae'r isod yn crynhoi'r adroddiad.

At ei gilydd, mae'r ddarpariaeth ar gyfer ADY a Chynhwysiad yn gryf iawn. Mae'r cryfderau allweddol a ganfuwyd yn cynnwys yr hyn a ganlyn:

- Mae'r ddogfen strategaeth ei hun yn fanwl ac addysgiadol.
- Mae datblygiad y strategaeth yn dangos arweinyddiaeth gref. Mae gan yr Uwch Reolwr ar gyfer ADY a Chynhwysiad ddealltwriaeth glir iawn o'r hyn sydd angen ei wneud, ac mae'n derbyn cefnogaeth lawn gan y cyfarwyddwyr a'r deiliaid portffolio.
- Mae'r bartneriaeth rhwng Môn a Gwynedd yn darparu manteision amlwg.
- Mae'r strategaeth yn nodi'n glir y canlyniadau a fwriadwyd ganddi.
- Gwnaed cynnydd cryf mewn perthynas â'r rhan fwyaf o'r canlyniadau arfaethedig hyn.
- Un o gryfderau allweddol y canolfannau yw eu bod yn rhan amser a thymor byr.
- Mae rhaglen hyfforddi gadarn wedi cael effaith gadarnhaol ar allu ysgolion i ddiwallu anghenion disgyblion sydd ag amrediad o anghenion.
- Mae'r rhan ADY o'r strategaeth yn gryf iawn.
- Mae timau o Seicolegwyr Addysg, athrawon arbenigol a swyddogion ansawdd yn cydweithio'n agos ac yn adnabod eu hysgolion yn dda. Mae hyn yn gryfder yn y gwasanaeth. Mae ysgolion yn gwerthfawrogi'r gefnogaeth, y cyngor, yr arweiniad a'r hyfforddiant y maent yn eu derbyn gan y timau o athrawon a'r CCD.
- Mae meini prawf clir ar gyfer cael mynediad at wasanaethau gan dimau canolog a chanolfannau arbenigol fel ei gilydd. Yn gyffredinol, mae ysgolion yn deall y rhain yn dda.
- Mae Môn/Gwynedd wedi gwneud cynnydd cryf wrth baratoi ar gyfer Trawsnewid ADY. Mae'r strategaeth newydd yn rhoi ffocws clir ar gael y disgybl yn y canol. Mae CDU yn ogystal â datganiad gan bob disgybl sydd â datganiad.
- Mae sicrhau ansawdd yr ysgolion yn gryfder yn y strategaeth. Mae'r swyddogion ansawdd yn darparu her gadarn, ond mewn ffordd gefnogol. Gwerthfawrogi'r hyn gan y penaethiaid.
- Mae penaethiaid yn adrodd bod cefnogaeth i ymddygiad yn y cynradd yn effeithiol ar y cyfan.
- Mae yna strategaeth glir ar gyfer symudiadau a reolir, sy'n cynnwys penaethiaid a swyddogion ALI.
- Mae Llechan Lân yn darparu cefnogaeth effeithiol i ddisgyblion Cyfnod Allweddol 2.
- Mae dysgwyr Pecyn 25 yn adrodd bod yn well gan bob un ohonynt y gefnogaeth unigol a gânt ym Mhecyn 25 yn hytrach na dosbarthiadau mawr yn yr ysgol.
- Roedd y disgyblion a oedd yn cymryd rhan ym Mhecyn 25 y siaradwyd â nhw yn gwybod beth yr oeddent am ei wneud ar ôl gadael Pecyn 25 (mynd i'r coleg neu'r fyddin) ac roeddent yn dilyn cyrsiau a chymwysterau fydd yn caniatáu iddynt gyflawni eu huchelgeisiau. Mae hyn yn gryfder.

Ymysg y meysydd pwysig ar gyfer datblygu'r Gwasanaeth ymhellach mae:

- Yr angen i ddatblygu darpariaeth ar gyfer ymddygiad ym mlwyddyn 9 a chyfnod allweddol 4, gan gynnwys model gwell ar gyfer Pecyn 25. Mae cynlluniau ar waith ar gyfer datblygu'r gwasanaeth. Maent wedi eu datblygu ar y cyd gyda'r Penaethiaid Uwchradd, gyda phartneriaeth i ddarparu ar y cyd gyda Gwasanaethau Plant. Mae egwyddorion y cynllun wedi eu rhannu gydag Estyn, ac maent wedi derbyn sylwadau positif o ran symud y cynllun ymlaen erbyn Medi 2021.
- Y defnydd o ddata i olrhain cynnydd y grwpiau ehangach o ddisgyblion, i alluogi swyddogion i werthuso effaith ymyriadau ac i lywio'r cynllunio. Rydym yn gweithio gyda'r Uned Ddata i gryfhau'r agwedd yma.
- Eglurhad o rolau a chyfrifoldebau mewn perthynas â grwpiau eraill a gwell cysondeb rhwng y ddau ALI mewn meysydd lle mae ganddynt wahanol ffyrdd o weithio.
- Datblygu pellach ar y cyfathrebu ag ysgolion i fynd i'r afael â chanfyddiadau.
- Datblygiad strategaeth glir ar gyfer plant cyn-ysgol a dysgwyr ôl-16 sydd ag ADY yng nghyd-destun newid Deddfwriaethol.
- Datblygu pellach ar y cydweithio gydag asiantaethau eraill, gan gynnwys gwasanaethau plant ac ieuchyd, eto yng nghyd-destun newid Deddfwriaethol. Mae hyn wedi symud ymlaen yn sylweddol dros y 6 mis diwethaf gan i'r Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr benodi Swyddog Arweiniol Clinigol Dynodedig Addysg (SACDA) sydd yn rôl Statudol o fewn y Ddeddfwriaeth ADY a Thribiwnlys Cymru (2018).

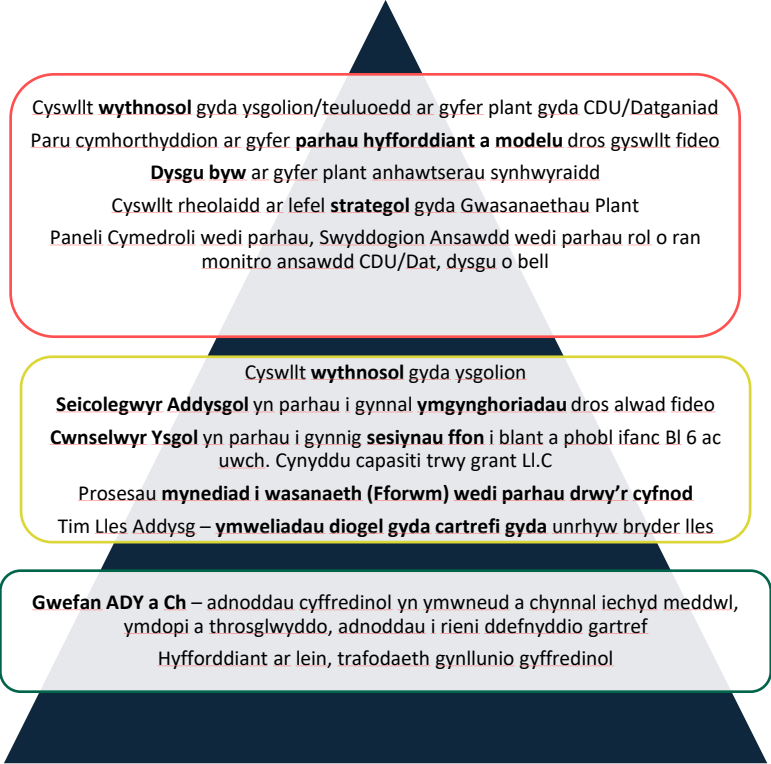
Rhan 2 - Cefnogi yn ystod y cyfnod COVID (Mawrth 2020-)

Mae'r cyfnodau clo ers Mawrth 2020 wedi creu heriau sylweddol i blant a phobl ifanc, ac i'r holl weithlu addysg. Mae ein hystyriaeth o blant a phobl ifanc gydag anghenion wedi bod yn flaenoriaeth yn ystod y cyfnod hwn.

Mae'r Gwasanaeth ADY a Ch wedi adolygu'r model darparu mewn cyfnod byr iawn i ymateb i hyn tros y flwyddyn ddiwethaf. Llaw yn llaw gyda'r cyfnod hwn mae'r ddyletswydd statudol i ddarparu yn unol â Deddf AAA (2002) wedi parhau, a'r gwaith trawsnewid ar gyfer y Ddeddfwriaeth newydd hefyd wedi parhau. Bu hefyd cydweithio cyson rhwng y Gwasanaeth ADY a Ch a Gwasanaethau Plant ac Asiantaethau Iechyd er mwyn cael cydlynedd gyda'r gwaith hwn. Bu i'r wefan dderbyn nifer uchel o drawiadau ('hits') yn ystod y cyfnod clo - Cynifer â 130,700 o ymweliadau ym mis Ebrill 2020. Mae linc i'r wefan wedi ei lleoli ar Hwb Môn.

Mae'r modelau isod yn crynhoi'r ddarpariaeth sydd wedi ei gynnal trwy'r cyfnodau clo yn 2020 a 2021:

Darpariaeth Tymor yr Haf 2020

Cyswllt **wythnosol** gyda ysgolion/teuluoedd ar gyfer plant gyda CDU/Datganiad
Paru cymhorthyddion ar gyfer **parhau hyfforddiant a modelu** dros gyswllt fideo
Dysgu byw ar gyfer plant anhawtserau synhwyraidd
Cyswllt rheolaidd ar lefel **strategol** gyda Gwasanaethau Plant
Paneli Cymedroli wedi parhau, Swyddogion Ansawdd wedi parhau rol o ran
monitro ansawdd CDU/Dat, dysgu o bell

Cyswllt **wythnosol** gyda ysgolion
Seicolegwyr Addysgol yn parhau i gynnal **ymgyngoriadau** dros alwad fideo
Cwnselwyr Ysgol yn parhau i gynnal **sesiynau ffon** i blant a phobl ifanc BI 6 ac
uwch. Cynyddu capasiti trwy grant LL.C
Prosesau **mynediad i wasanaeth (Fforwm) wedi parhau drwy'r cyfnod**
Tim Lles Addysg – **ymweliadau diogel gyda cartrefi gyda unrhyw bryder lles**

Gwefan ADY a Ch – adnoddau cyffredinol yn ymwneud a chynnal iechyd meddwl,
ymdopi a throsglwyddo, adnoddau i rieni ddefnyddio gartref
Hyfforddiant ar lein, trafodaeth gynllunio gyffredinol

Darpariaeth Tymor yr Hydref a'r Gwanwyn 2020/21:

Cyswllt **wythnosol** gyda ysgolion/teuluoedd ar gyfer plant gyda CDU/Datganiad Paru cymhorthyddion ar gyfer **parhau hyfforddiant a modelu** dros gyswllt fideo
Dysgu byw ar gyfer plant gyda CDU Fforwm neu Awdurdod
 Ymweliadau **hanfodol** – angen dwys neu gritigol
 Cyswllt rheolaidd ar lefel **strategol** gyda Gwasanaethau Plant
Dyletswydd Statudol - Paneli Cymedroli yn parhau, Swyddogion Ansawdd yn parhau rol o ran monitro ansawdd CDU/Dat, dysgu o bell

Cyswllt **wythnosol** gyda ysgolion
Seicolegwyr Addysgol yn parhau i gynnal **ymgyngoriadau** dros alwad fideo
Cwmselwyr Ysgol yn parhau i gynnal **sesiynau ffon** i blant a phobl ifanc BI 6 ac uwch. Defnydd grant i gynyddu capasiti
 Prosesau **mynediad i wasanaeth (Fforwm) yn parhau drwy'r cyfnod**
 Darparu **sesiynau o fewn y Canolfannau** ble'n bosib
 Tim Lles Addysg – **ymweliadau diogel gyda cartrefi** gyda unrhyw bryder lles

Gwefan ADY a Ch – adnoddau cyffredinol yn ymwneud a chynnal iechyd meddwl, ymdopi a throsglwyddo, adnoddau i rieni ddefnyddio gartref
 Hyfforddiant ar lein, trafodaeth gynllunio gyffredinol
Hyfforddiant – popeth yn parhau yn rhithiol

Yn ystod Tymor yr Hydref bu i Estyn gynnal Arolwg Thematig o ymateb Awdurdodau Cymru i'r pandemig yng nghyd-destun Dysgwyr Bregus. Bu i'r Gwasanaeth ADY a Ch dderbyn canmoliaeth am y meysydd uchod o ddarparu o fewn yr Adroddiad a gyflwynwyd i'r ALI.

Mae'r gwaith Datrys anghydfod darpariaeth statudol gyda rhieni yn ystod y cyfnod clo wedi sicrhau nad oes apêl Tribiwnlys AAA wedi mynd ymlaen yn ystod y cyfnod er gwaethaf risgiau o gwmpas hyn.

Wrth symud ymlaen i'r cyfnod nesaf byddwn yn adlewyrchu ar y newidiadau mewn darpariaeth sydd wedi hwyluso'r gwaith, ac yn parhau gyda'r rhain.

Rhan 3 - Crynhoi

Wrth grynhoi cynnydd y Gwasanaeth yng nghyd-destun Cynlluniau Gwella Timau unigol dros y flwyddyn ddiwethaf, Adroddiad yr Arfarniad Allanol, ac Arolwg Thematig Estyn, mae'r canlynol yn amlygu fel prif gryfderau a blaenoriaethau/meysydd datblygu:

CRYFDERAU:

- System Cynllun Datblygu Unigol electroneg wedi ei ddatblygu, ac erbyn hyn mewn defnydd gan bob ysgol, yn dilyn cyfnod peilota llwyddiannus. Mae'r system yn hwyluso gwaith yr ysgolion a'r gwasanaeth yn sylweddol. Rydym yn ychwanegu a gwella'r system yn barhaus.
- Prosiect Ysgolion sy'n Meithrin (Nurturing Schools) yn parhau i weithredu ac arddangos canlyniadau positif o fewn y cynradd ac uwchradd.
- Gwaith Gwedd 2 o'r Adolygiad Strategol, sy'n ymwneud â Thrawsnewid Deddfwriaethol, yn gwneud cynnydd da ac yn parhau i sicrhau bod Ynys Môn yn barod am y ddeddfwriaeth ADY newydd ym mis Medi 2020. Yr Awdurdod yn parhau i arloesi o ran paratoadau.

- Strategaeth Hyfforddiant y Gwasanaeth wedi cael ei gosod, a'r hyfforddiant yn cael ei gyflwyno. Hyn yn rhan annatod o swyddogaeth pob tîm erbyn hyn.
- Defnydd o TOMs (Therapy Outcome Measures) yn cael ei ymestyn ymhellach er mwyn gallu adrodd ar gynnydd plant yn ehangach, gan fod dangos cynnydd plant a phobl ifanc sydd ag ADY yn gofyn am ddulliau holistaidd.
- Trefniadau ar gyfer monitro darpariaeth ADY a defnydd adnoddau mewn lle fel rhan o waith rhesymoli defnydd Cyllid ADY. Mae hyn hefyd yn rhan o waith Gwedd 2 sydd yn parhau.
- Nifer tribiwnlysoedd yn parhau yn isel iawn, gyda thribiwnlysoedd sy'n ymwneud â darpariaeth o fewn ysgolion Ynys Môn yn hynod o isel o'i gymharu â'r raddfa genedlaethol o ran yr Awdurdod (h.y. yn cadarnhau bod darpariaeth addas yn cael ei gyflwyno).
- Dangosyddion cynhwysedd ysgolion yn parhau i bwysleisio fod ysgolion Ynys Môn yn hynod o gynhwysol - mae lefel gwaharddiadau, nifer disgyblion sydd mewn darpariaeth amgen, a niferoedd addysg gartref dewisol, a phresenoldeb, yn rhoi darlun cynhwysol iawn o gymharu â graddfeydd cenedlaethol.

BLAENORIAETHAU AR GYFER Y CYFNOD NESAF:

- Parhau i gyfrannu i gynllun adfer y cyfnod COVID.
- Gweithredu'r Ddeddfwriaeth ADY o Fedi 2021, byddwn yn ffocysu ar:
 - Ansawdd Cynlluniau Datblygu Unigol, a sicrhau bod y plentyn yn ganolog i'r broses.
 - Cysondeb mewn darpariaeth ysgol, a rôl y Cydlynnydd ADY.
 - Cryfhau a symleiddio llwybrau darpariaeth 0-3 oed ac 16-25 oed.
 - Cynlluniau darparu ar gyfer y grwpiau eraill sydd yn newid o ran cyfrifoldeb Awdurdod (e.e. dysgwyr sydd yn cael eu haddysgu adref, dysgwyr sydd mewn sefydliadau annibynnol)
- Parhau gyda'r gwaith o addasu a datblygu'r Ddarpariaeth Cynhwysiad yn yr Uwchradd ar gyfer Medi 2021.
- Bydd y Gwasanaethau hefyd yn parhau i flaenoriaethu:
 - Strategaeth Hyfforddiant Ysgolion a staff
 - Dulliau tracio cynnydd ac effeithiolrwydd ymyraethau o fewn y CDU ar-lein.

6 – Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb [cynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Dim yn berthnasol.

7 – Oblygiadau Ariannol

Dim yn berthnasol

8 – Atodiadau

Cyflwyniad Panel Adolygu Cynnydd

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Arfarniad Allanol Gwasanaeth ADY a Chynhwysiad

External Evaluation ALN and Inclusion Service

Arfarnwr/Evaluator: Mrs Caroline Rees

- 8 diwrnod o ymweliadau dros gyfnod o fis
- 8 days of visits over one month
- Cyfweiliadau gyda aelodau o'r tim a Swyddogion yr Awdurdod, Pennaethiaid a CLAAA, ymweliadau a chanolfanau
- Interviews with team members and other LA Officers, Headteachers and SENCOs, visits to Service Centres
- Adroddiad manwl yn amlinellu beth sydd yn gweithio, a meysydd sydd angen eu datblygu
- In depth report outlining what works, and areas for development

Beth sy'n gweithio? // What's working?

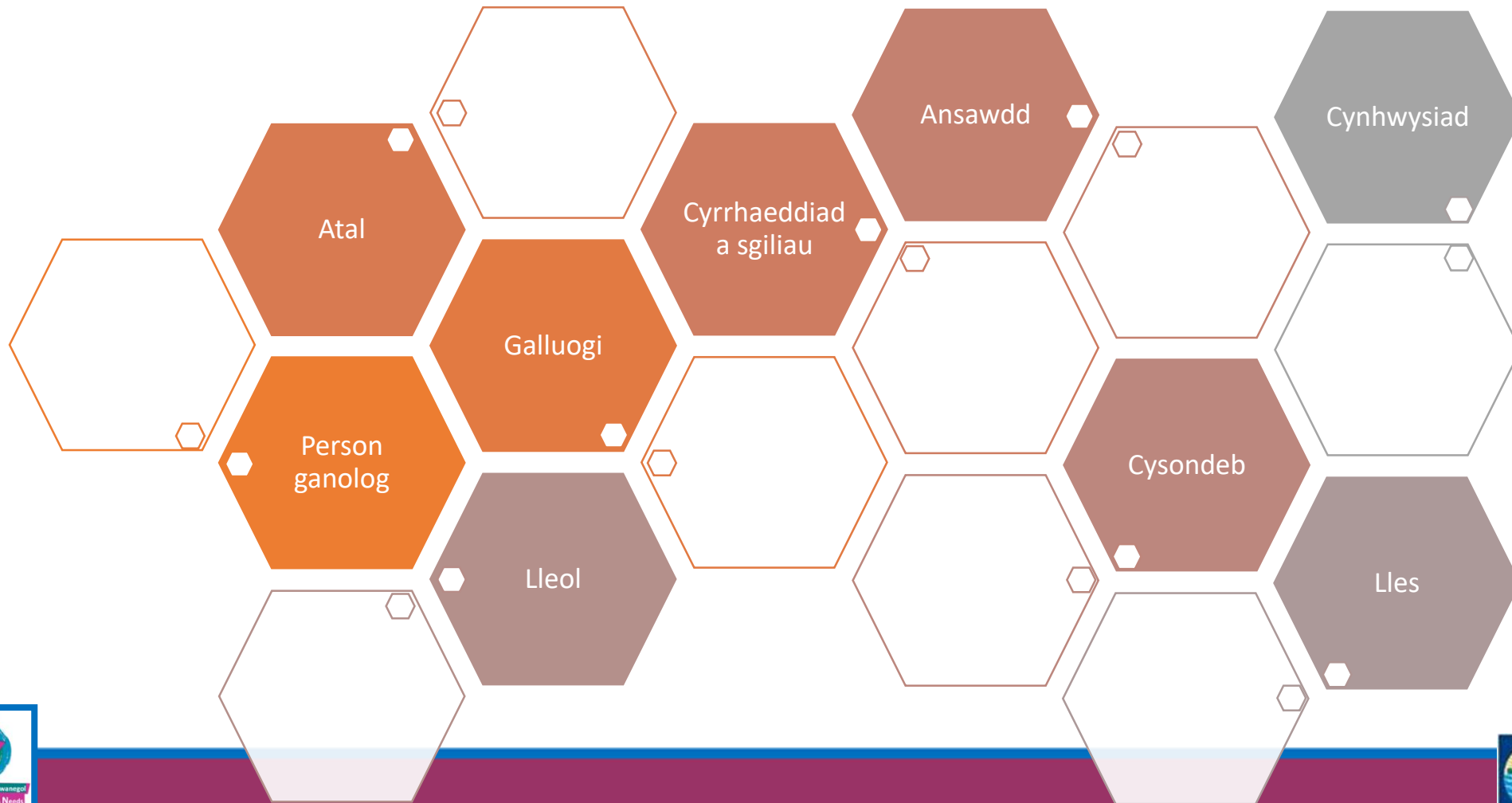
- Deilliannau ac arweinyddiaeth gryf – cynnydd cryf yn erbyn y deilliannau
- Strong Objectives and leadership – strong progress against outcomes
- Rhaglen hyfforddiant gryf – hybu gallu ysgolion i diwallu anghenion dysgwyr gyda ADY
- Strong training programme – develops schools ability to provide for learners with ALN
- Defnydd gwasanaethau arbenigol, e.e. Gwasanaeth Seicoleg Addysgol
- Use of specialist teams, e.g. Educational Psychology Service
- Meini prawf mynediad a gadael clir
- Clear entry and exit criteria
- Cynnydd cryf mewn paratoi at y Ddeddfwriaeth Newydd
- Strong progress in preparing for the new legislation
- ADY yn dangos cryfder clir, Cynhwysiad yn gyffredinol effeithiol
- ALN shows very strong provision, Inclusion is generally effective

Datblygu Pellach // Further Development

- Datblygu darpariaeth Cynhwysiad Uwchradd, yn enwedig blwyddyn 9 a gwella'r model ar gyfer Bl 10 ac 11
- To develop the provision of Secondary Inclusion provision, especially for Yr 9, and improving the model of provision for Year 10 and 11.
- Datblygu mynediad at ddata lefel uchel er mwyn adnabod anghenion addasu darpariaeth a chynnydd dysgwyr
- To develop the access to high level data in order to identify service needs and learner progress
- Gwella ymwybyddiaeth o rolau o fewn yr awdurdod
- Improve clarification of roles within the authority
- Datblygu strategaeth clir gyda'r blynyddoedd cynnar ac Ol-16 gyda'r gwaith trawsnewid deddfwriaethol, a datblygu cydweithio gydag asiantaethau eraill
- Develop a clear strategy for early years and post-16 in the legislation transformation work, and develop joint working with other agencies

Egwyddorion Anghenion Dysgu Ychwanegol ym Mon //

Additional Learning Needs Principles in Anglesey

Egwyddorion Anghenion Dysgu Ychwanegol ym Mon //

Additional Learning Needs Principles in Anglesey

